

лізовано створенням спеціальних шкіл (школа спеціалізації під керівництвом проф. А, доц. Б,...). Це обумовить перегляд існуючої системи нормування викладацької праці (навчальної, наукової, методичної). Однак цей крок необхідно зробити, якщо ми вважаємо доцільним реально перенести акцент навчання на здібного студента.

3. Створити достатні умови для розвитку ініціативи вищого навчального закладу, які б давали можливість враховувати специфіку цього закладу (наприклад, курортно-рекреаційну спрямованість).

4. Назріла необхідність реального поєднання навчання з науковою роботою (науково-дослідна робота студентів, особливо останнім часом, не виправдовує свого призначення).

5. Навчальні плани перевантажені великою кількістю дисциплін, деякі із них вивчаються на протязі одного або половини семестру. Вважається доцільним впровадження у навчальну практику інтегрованих курсів, які поєднують фундаментальні та спеціальні дисципліни. Студенти оволодівають теоретичними знаннями значно краще, якщо навчальні завдання формулюються в термінології майбутнього фаху (в зрозумілому контексті).

6. Найважливішим принципом роботи вищих навчальних закладів повинно стати сполучення навчання з виробничою діяльністю (проходженням управлінсько-економічної і комплексної практики з фаху).

7. Необхідно реально перенести акцент з інформаційного (лекційного) навчання на практичну основу, на оволодіння методами самостійної роботи, на формування навичок організаторської діяльності.

Є всі підстави думати, що по мірі зміцнення ринкових відносин і збільшення попиту на кваліфікованих фахівців економічного профілю підвищення рівня професійної підготовки відповідно до вимог Болонського процесу стане не тільки соціальною, а й розумною економічною політикою вищих навчальних закладів.

М. М. Гаєриш, канд. філол. наук, доцент,
завідувач кафедри німецької мови

«ПРОГРАМА З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ДЛЯ НЕМОВНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ» ЯК ОДИН З КРОКІВ РЕАЛІЗАЦІЇ БОЛОНСЬКИХ ІНІЦІАТИВ

1. Одна з пріоритетних цілей створення єдиного європейського освітнього простору полягає, як відомо, в досягненні певної єдності змісту та підходів до організації навчального процесу, а

також в уніфікації критеріїв підсумкового оцінювання знань студентів, що має відкрити останнім значно ширші можливості навчання за кордоном. Саме ці висхідні пункти лягли в основу створення «Програми з німецької мови для немовних вищих навчальних закладів України», яка зараз розробляється за погодженням з Міністерством освіти і науки України робочою групою (членом якої є і автор цих тез) під загальним координаційним керівництвом інституту ім. Гете. Проект зазначеної програми, в якому враховано новітній міжнародний досвід, зокрема, положення аналогічних матеріалів, успішно апробованих у Німеччині, Польщі та Чехії, дає актуальний привід для порівняння певних аспектів європейських стандартів із ситуацією щодо викладання німецької мови (та й інших іноземних мов) у КНЕУ та в цілому в нелінгвістичних ВНЗ України.

2. Зазначена Програма базується, насамперед, на новому розумінні ролі студента у навчальному процесі, коли студент має бути партнером викладача та спільно з ним визначати зміст і навчальний матеріал практичних занять з німецької мови. Програма орієнтує викладачів на такі форми організації навчального процесу, які сприяли б оволодінню студентами широким спектром технік вивчення іноземної мови та розвитку у них таким чином стійких навичок до подальшого самостійного навчання (безперервність навчання).

Подальшими суттєвими аспектами Програми є також:

а) визначення — згідно з класифікацією, запропонованою Радою Європи — базового рівня (B1), з якого має розпочинатись вивчення німецької мови у нелінгвістичних ВНЗ, та кінцевого рівня знань студентів (B2 — в говорінні, письмі та аудіюванні і C1 — у читанні);

б) орієнтація на уніфіковані — знову ж таки згідно з міжнародними стандартами — критерії відбору завдань для заключного іспиту та оцінювання виконання цих завдань студентами;

в) пропозиція передбачити на вивчення німецької мови (як і інших іноземних) у нелінгвістичних ВНЗ чотири години на тиждень протягом перших чотирьох семестрів навчання;

г) обґрунтування доцільності протягом першого семестру здійснювати повторення та глибше опрацювання деяких лексичних та граматичних тем шкільної програми (активізація знань на рівні B1 та їх подальший розвиток), а з другого семестру розпочинати викладання професійно орієнтованого курсу німецької мови;

д) визначення найважливіших принципів організації практичних занять, до яких, за переконанням авторів, мають належати

насамперед комунікативно-діяльнісна спрямованість занять з одномовною, тобто німецькомовною, формою спілкування, їх професійна та фахова спрямованість, орієнтація на студента, формування навичок самостійної роботи та сприяння розумінню міжкультурних аспектів.

3. Оцінюючи стан викладання німецької мови в КНЕУ в контексті змісту зазначеної вище Програми, можна констатувати поступове наближення до загальноєвропейських підходів, а нагальними проблемами вважати посилення уваги до самостійної роботи студентів (що передбачає створення сучасного лінгафонного кабінету), орієнтацію на згадані вище уніфіковані рівні володіння іноземними мовами та запровадження відповідних критеріїв підсумкового оцінювання знань. Бажаним було б і збільшення до чотирьох академічних годин часу на вивчення іноземної мови у третьому семестрі.

М. К. Галабурда, канд. екон. наук, ст. викл.
кафедри політекономії обліково-економічних факультетів

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ В СТРУКТУРІ СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ

Ускладнення соціально-політичних та економічних процесів у сучасному суспільстві вимагає релевантності їх аналізу і пояснення в системі викладання суспільних дисциплін. Необхідною умовою формування структури університетської освіти є інтеграція та оптимізація всіх напрямків наукового пізнання. На мій погляд, таке формування повинно проходити відповідно до базисних принципів філософії науки (базисних методологічних засад наукового пізнання), а не формалізації норм викладання дисциплін.

Слід відмітити, що формалізація методики викладання, яка проходить сьогодні в Україні, є наслідком становлення міжнародного ринку освітніх послуг, специфіка якого вимагає вирівнювання можливостей всіх його учасників. Зрозуміло, що у випадку становлення нових навчальних закладів, різного роду інтеграційні процеси та міжнародні угоди відкривають широкі можливості для вільного входу у галузь. Однак, на сьогоднішньому етапі такого роду процеси направлені на підпорядкування діяльності провідних фахових університетів країни. Досить сумнівним виглядає підписання подібних високообмежувальних угод університетами Берклі, Гарварду, Сьорбони, Кембриджу та ін., що в жодному випадку не